

ابن طالب (ع)، امام اول، نهج البلاغة، شرح محمد عبده، چاپ محمد محیی‌الدین عبدالحمید، قاهره، بی‌تا؛ محمدبن محمد عمادالدین کاتب، خریدة القصر و جريدة العصر، ج ۲، چاپ شکری فیصل، دمشق ۱۳۷۸/۱۹۵۹؛ عمرو بن قَمَیْه، دیوان، عنی بتحقیقه و شرحه و التعلیق علیه حسن کامل صیرفی، قاهره ۱۳۸۵/۱۹۶۵؛ همام بن غالب فرزدق، دیوان، چاپ ریشار بوشه، پاریس ۱۸۷۰؛ اسماعیل بن قاسم قالی، الامالی، قاهره ۱۹۵۳؛ [محمدبن احمد قُرَیْبی، الجامع لاحکام القرآن، ج ۵، جزء ۱۰، قاهره ۱۳۸۷/۱۹۶۷، چاپ افست تهران ۱۳۶۴ ش؛ کثیر عَزَّه، دیوان، پاریس ۱۹۲۸-۱۹۳۰؛ [علی بن محمد ماوُدی، الامثال و الحکم، چاپ فؤاد عبدالمنعم احمد، ریاض ۱۴۲۰/۱۹۹۹؛ محمدبن یزید مُبَرِّد، الفاضل، چاپ عبدالعزیز میمنی، قاهره ۱۳۷۵/۱۹۵۶؛ [مجلسی؛ حارث بن خالد مخزومی، شعر الحارث بن خالد المخزومی، چاپ یحیی جبوری، بغداد ۱۳۹۲/۱۹۷۲؛ محمدبن عمران سرُیانی، معجم الشعراء، چاپ عبدالستار احمد فراج، [قاهره] ۱۳۷۹/۱۹۶۰؛ عمرو بن سعد مرثئ اکبر و عمرو بن حرملة مرثئ اصغر، دیوان المرثئین، چاپ کارین صادر، بیروت ۱۹۹۸؛ [علی بن حسین مسعودی، التنبیه و الاشراف، چاپ عبدالله اسماعیل صاری، قاهره ۱۳۵۷، چاپ افست قم، بی‌تا؛ مفضل بن محمد مَقْطَلِی، دیوان المَقْطَلِیات، مع شرح قاسم بن محمد بن بشار انباری، چاپ چارلز جیمز لایل، آکسفورد ۱۹۲۱، چاپ افست بغداد [بی‌تا]؛ زیاد بن معاویه نایفه ذبیانی، دیوان، در کتاب العقد الثمین فی دواوین الشعراء الستة الجاهلیین، همان؛ منصور نَمَرِی، شعر منصور النمری، چاپ طیب عشا، دمشق ۱۴۰۱/۱۹۸۱؛ احمدبن عبدالوهاب نُؤَیْری، نهاية الارب فی فنون الادب، قاهره [۱۹۲۳]، ۱۹۹۰؛ محمود وِزَّاق، دیوان، بغداد ۱۹۶۹؛ محمدبن خلف وکیع، اخبار القضاة، بیروت: عالم الکتب، [بی‌تا]؛

Gustave Edmund von Grunebaum, "Al-Mubarrad's epistle on poetry and prose", *Orientalia*, vol. 10 (1941); Gerald Lankester Harding, *An index and concordance of pre-Islamic Arabian names and inscriptions*, Toronto 1971; Edward William Lane, *An Arabic-English lexicon*, London 1863-1877, repr. Cambridge 1984.

۱. / اوزی؛ با تلخیص و اضافاتی از د. اسلام /

شیپور ← بوق

شیپ، نام سومین پسر آدم* و حوا*. در عهد عتیق نام شیث و دو برادرش، قاتن و هابیل، با شرح احوالشان آمده است (← سفر پیدایش، باب ۴). برای شیث معانی مختلفی ذکر شده، از جمله عوض (هاکس^۱، ذیل ماده) و در تورات (سفر پیدایش، ۴: ۲۵) آمده است: «حوا فرزندی برای آدم آورد و نامش را شیث نهاد و گفت: خداوند به جای هابیل، که قابیل او را کشت، پسر

۱۹۵۳؛ [ابوهلال عسکری، کتاب الصناعتين: الكتابة و الشعر، چاپ علی محمد بجاری و محمد ابوالفضل ابراهیم، قاهره ۱۹۷۱؛ احمدبن حنبل، مسند الامام احمد بن حنبل، [قاهره] ۱۳۱۳، چاپ افست بیروت [بی‌تا]؛ عبدالله بن محمد احوص انصاری، شعر الاحوص الانصاری، قاهره ۱۳۹۰/۱۹۷۰؛ [غیاث بن غوث اخطل، شعر الاخطل، چاپ فخرالدین قباوه، بیروت ۱۳۹۹/۱۹۷۹؛ [امرئ القیس، دیوان، چاپ محمد ابوالفضل ابراهیم، قاهره ۱۹۸۴؛ سعید بن اوس انصاری، النوادر فی اللغة، بیروت ۱۳۸۷/۱۹۶۷؛ اوس بن حجر، دیوان، وین ۱۸۹۲؛ ولید بن عیید یَحْتَرِی، دیوان، قاهره ۱۹۶۳-۱۹۶۵؛ [همو، کتاب الحماسة، تحقیق و شرح محمد نبیل طرفی، بیروت ۱۴۳۰؛ علی بن ابی الفرج بصری، کتاب الحماسة البصریة، چاپ عادل سلیمان جمال، قاهره ۱۹۹۹-۲۰۰۰؛ عبدالقادر بن عمر بغدادی، خزائن الادب و لب لباب لسان العرب، چاپ عبدالسلام محمد هارون، ج ۶، قاهره ۱۳۹۷/۱۹۷۷؛ عبدالله بن عبدالعزیز بُکَرِی، سمط اللذکی، چاپ عبدالعزیز میمنی، [قاهره] ۱۳۵۴/۱۹۳۶؛ [عبدالملک بن محمد ثعالبی، تحسین القبیح و تقییح الحسن، چاپ شاکر عاشور، بیروت ۱۴۳۵/۲۰۱۴؛ همو، التمثیل و المحاضرة، چاپ عبدالفتاح محمد حلوه، قاهره ۱۳۸۱/۱۹۶۱؛ [جاحظ، کتاب الحيوان، چاپ عبدالسلام محمد هارون، مصر [?] ۱۳۸۵-۱۳۸۹/۱۹۶۵-۱۹۶۹]، چاپ افست بیروت [بی‌تا]؛ [حسان بن ثابت، دیوان، چاپ ولید عرفات، لندن ۱۹۷۱؛ حَمَید بن ثَوْر هلالی، دیوان، چاپ عبدالعزیز میمنی راجکوتی، قاهره ۱۳۸۴/۱۹۶۵؛ تماضر بنت عمرو خنساء، دیوان، بیروت ۱۸۸۹؛ دَعِیْل خُزاعی، شعر دَعِیْل بن علی الخُزاعی، چاپ عبدالکریم اشتر، دمشق ۱۴۰۳/۱۹۸۳؛ [محمود بن عمرو زَمَخْشَرِی، رسیح الابرار و نصوص الاخبار، چاپ سلیم نعیمی، بغداد، بی‌تا، چاپ افست قم ۱۴۱۰؛ سیب ابن جوزی، مرآة الزمان فی تاریخ الاعیان، سفر ۱، چاپ احسان عباس، بیروت ۱۴۰۵/۱۹۸۵؛ سرُی بن احمد سرُی الزَّقاء، المحب و المحبوب، دمشق ۱۴۰۷/۱۹۸۷؛ حسن بن حسین سُکَرِی، شرح اشعار الهذلیین، چاپ عبدالستار احمد فراج و محمود محمد شاکر، قاهره ۱۳۸۴/۱۹۶۵؛ فیتیان بن علی شاغوری اسدی، دیوان، دمشق ۱۹۶۶؛ [احمدبن عبدالؤمن شریفی، شرح مقامات الحریری البصری، چاپ محمد عبدالمنعم خفاجی، قاهره ۱۳۷۲/۱۹۵۲، چاپ افست بیروت، بی‌تا]؛ محمود ثلوث، الفتاوی: دراسة لمشکلات المسلم المعاصر فی حیاته الیومیة و العامة، قاهره ۱۳۷۹/۱۹۵۹؛ طبری، تاریخ (بیروت)؛ [ظافر حداد، دیوان، قاهره ۱۹۶۹؛ عبید بن اَیْرُص، دیوان، لیدن ۱۹۱۳؛ عدی بن رفاع، دیوان شعر عدی بن الرقاق العاملی، عن ابی عباس احمدبن یحیی ثعلب شیبانی، چاپ نوری حمودی قیسی و حاتم صالح ضامن، بغداد ۱۴۰۷/۱۹۸۷؛ عدی بن زید عبادی، عدی بن زید العبّادی: الشاعر المبتکر، حیاته و شعره، چاپ محمدعلی هاشمی، حلب ۱۹۶۷؛ علقة الفحل، دیوان، در کتاب العقد الثمین فی دواوین الشعراء الستة الجاهلیین، چاپ ویلهلم آلوارت، لندن: ترویر، ۱۸۷۰؛ علی بن حسین علم الهدی، دیوان، چاپ رشید صفار، [قاهره] ۱۳۷۸/۱۹۵۸؛ همو، الشهاب فی الشیب و الشیاب، قسطنطنیه (استانبول) ۱۳۰۲؛ [علی بن